

tigheden eller den fremtidige Nødvendighed af at behøve at lovgive ogsaa om Telefonen. Der er kun ment, at denne Institution eller hvad man skal kalde den, denne Opfindelse, endnu ikke har naaet en saadan Udvikling, at det behøves. Man har ikke villet foregribe Fremtiden i nogen Henseende. Jeg tror, at Opfindelsen ingenlunde endnu er færdig, men at der baade kan komme forskjellige Forbedringer derved, og at den kan vise sig mindre hensigtsmæssig, end det i dette Øieblik staar for de Fleste, saa at der slet ikke egentlig endnu kan vides Noget om, hvorvidt dens Brug vil blive saa almindelig, som der i Ministerens Bemærkninger til Lovforslaget er antaget. Der er tre Omstændigheder ved Telefonen, som der bliver at lægge Mærke til. For det Første er den ikke paalidelig, navnlig paa lange Distancer, kan altsaa aldrig træde fuldstændig i Stedet for Telegrafen — det har den ærede Minister selv idag ytret. Endvidere er det endnu umuligt, og det er et Spørgsmaal, om det nogeninde vil blive muligt, at forhindre, at Uvedkommende kunne høre den Samtale, som føres gjennem Telefonen — det er en meget stor Ulempe derved — og endelig er den meget kostbar for den Enkelte, som vil benytte den. Den ærede Ordfører sagde, at han ikke vidste, hvad det koster at være Medlem af Telefonselskabet. Det koster 150 Kr. om Aaret, altsaa Renten af 3,000 Kr. Denne Kostbarhed vil dog i nogen Grad bevirke, at ikke saa mange Mennesker rundt omkring kunne anskaffe sig Telefon; thi den bliver jo kostbarere, jo længere Udstrækningen er, og tillige mindre paalidelig. Jeg tror derfor heller ikke, at Statstelegrafen har noget Bæsentligt at befrygte af denne Konkurrence. Jeg tror, at det er rigtigt, hvad den ærede Ordfører bemærkede, at Telefonen snarere gavner Telegrafen end hindrer den; men jeg tror, at det hele Spørgsmaal ikke ligger saa klart for, at det jo godt kan forsvares at udsætte at lovgive derom. Den høitærede Minister nævnte ogsaa, at i vort allernærmeste Naboland er man endnu ikke kommet til nogen Lovgivning om Telefonen; derimod er den indbefattet i den nye norske Lov. Den ærede Ordfører gik derimod ud fra en Forudsætning, som jeg ikke tror er rigtig, nemlig at Ministeren skulde behøve at henvende sig til Rigsdagen, hver Gang der skulde gives Bevilling til Telefonanlæg; det kan ikke være Meningen. Ja, hvis Staten vilde anlægge en Telefon; men for at give Private Bevilling dertil behøver Ministeren virkelig ikke ligesom ved Koncessioner til Jernbaner at gaa til Rigsdagen. Administrationen har fuldstændig Myndighed dertil. Altsaa kan det ikke volde noget væsentligt Ophold. De

Telefonanlæg, Staten kan ville anlægge, maa da nærmest blive mellem Statsinstitutionerne, f. Ex. mellem Artilleriets forskjellige Anlæg; men jeg tror, at man ganske rolig kan lade Telefonerne gaa deres frie Gang et Aarstid eller to eller maasse mere. Jeg tror ikke, man let vil komme til de projekterede Anlæg, som skulde brede sig over hele Provindser, dels fordi det vil koste for Meget for de Enkelte, og dels fordi det bliver vanskeliggere at bevare den fornødne Hemmelighedsfuldhed. Det er ikke enhver privat Samtale, som man ønsker, at Kolleger eller Konkurrenter skulle vide, det vil blive vanskeliggere og vanskeliggere at bevare denne Hemmelighedsfuldhed, jo mere Telefonen udbredes. Det er altsaa min Mening, at Tiden endnu ikke er kommen til, at man nøie kan bestemme de Grændser, indenfor hvilke Telefonanlæg bør være en fri Sag, og udenfor hvilke Staten bør tiltage sig Overmagt derover, tiltage sig Frihed til at stille Betingelser, under hvilke de bør anlægges. Jeg kan ikke se, at Telefonerne kunne gjøre nogen væsentlig Skade paa Vet, Sti og Mark, de Steder, hvortil der hører Ciernes Samtykke, og for Veies Vedkommende Sogne- og Amtskommuners Samtykke. Jeg skal villig indrømme, de ere ikke nogen Prydelse for Landet, det er heller ikke nogen Behagelighed for Huseierne her i Kjøbenhavn at have dem gaende over deres Huse eller trække ind deri; men det er jo Noget, man stylder sine Medborgere at finde sig i. Her i Kjøbenhavn er man endnu ikke kommet saa vidt, at man har faaet en Telefon til Nørrebro, fordi det møder Vanskelighed hos Byggeselskabet, Ciernen af de store, smagsfulde Bygninger, som ligge omkring Søtorvet; men det vil formodentlig nok opnaas. Jeg tror ikke, der er nogen stor Fare ved at lade være at lovgive derom for det Første. Det er af den Grund, at jeg har været enig med mine Kolleger i at ønske alt dette udstemt af Loven, hvori jo slet ikke ligger, at vi paa et senere Tidspunkt ikke maasse Allesammen kunne være enige i at gaa ind paa et andet Lovforslag herom.

Krieger: Jeg kan vel se, at det er et Spørgsmaal, som fortjener en meget alvorlig nærmere Overveelse, om der skal gives en saadan Bestemmelse overhovedet i denne Lov om Telefoner; men hvad jeg tror er mindre tvivlsomt, og hvad jeg haaber, at den ærede Minister selv ved nærmere Overveelse vil erkjende, er, at i det Omfang, hvori der er fordret Monopol for Statstelegrafen imod Telefonvæsenet, kan og bør det ikke opretholdes. Jeg veed ikke, om Ordene kan forstaas paa en anden Maade end den, jeg